

Lausunto luonnoksesta / Valtion väyläverkon investointiohjelma vv. 2022 - 2029

Elvoi 26.08.2021 § 16
41/00.04.00/2021

Valmistelija: vs. kaupunginjohtaja Anna-Liisa Juurinen, puh. 040 747 7736

Väylävirasto pyytää lausuntoja luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2022 – 2029.

Väylävirasto laatii vuosittain valtion väyläverkon 8-vuotisen investointiohjelman osana valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman, Liikenne 12 -suunnitelman, toimeenpanoa. Investointiohjelmassa linjataan lähivuosien tärkeimmät liikenneinfrahankkeet ja niiden mahdollinen toteuttamisjärjestys. Vuosien 2022 – 2029 investointiohjelma on Väyläviraston tietoon perustuva ehdotus rata-, maantie- ja vesiväylähankkeiden toteuttamisesta ja niiden vaikutuksista. Investointiohjelmaa hyödynnetään mm. talousarvioesitysten valmistelussa.

Investointiohjelma sisältää isoja kehittämishankkeita, isoja peruskorjaushankkeita ja hankekokonaisuuksia sekä pienempiä parantamishankkeita. Jo päätetyt kehittämishankkeet sekä osa perusväylänpidon toimenpiteistä eivät sisälly investointiohjelmaan.

Investointiohjelma perustuu vaikutusten arvioinnin tuottamaan tietoon. Arvioidut kokonaisvaikutukset kuvaavat, kuinka investointiohjelma kaikkiaan toteuttaa Liikenne 12 – suunnitelmaa ja se tavoitteita ja toisaalta sen, mitä linjauksia ohjelma ei tue. Investointiohjelman hankkeet ovat valikoituneet hankekoreihin (1A ja 1B) hankkeiden kiireellisyyden ja toteuttamisvaihtoehtojen mukaan. Hankekoriin 1A sisältyvien hankkeiden suunnitelmavalmius on riittävän hyvä päätöksentekoa varten tai ne ovat muutoin kiireellisiä. Hankekoriin 1B sisältyvät hankkeet edellyttävät vielä jatkosuunnittelua ennen hankkeiden toteuttamista. Investointiohjelman lopussa liitteessä 2 on tuotu esiin hankkeet, jotka eivät sisälly investointiohjelmaan. Suuri osa ohjelman ulkopuolelle jääneistä hankkeista on sellaisia, joilla ei ole riittävää päätöksentekovalmiutta (kaavoitus, lupa-asiat, suunnittelutilanne).

Väyläviraston on tarkoitus päivittää investointiohjelmaa vuosittain. Investointiohjelmaan sisältymättömien hankkeiden edistämiseksi on tarpeen jatkaa aktiivista edunvalvontaa, jotta Jämsälle tärkeät hankkeet saadaan tulevana vuosina investointiohjelman piiriin.

Väylävirasto pyytää jatkotyön pohjaksi lausuntoja erityisesti seuraavista asioista:

1	Onko investointiohjelmassa kuvattu ymmärrettävästi sen valmisteluperiaatteet?
2	Investointiohjelman laatimista ovat ohjanneet Liikenne 12 – suunnitelman lähtökohdat, tavoitteet, strategiset linjaukset ja

	toimenpiteet. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin? Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?
3	Onko mielestänne ohjelmaa mahdollista muuttaa Liikenne 12 –suunnitelman talousraamin puitteissa siten, että valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteet toteutuisivat paremmin ja kokonaisvaikutusten arvioinnin mukaan tulos olisi parempi? Miten muuttaisitte ohjelmaa ja miten perustelette paremmat vaikutukset?
4	Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seurantaa? Saako Väylävirasto riittävästi ja oikea-aikaisesti tietoa väyläverkon kunnossapito- ja kehittämistarpeista mm. alueellisen liikennejärjestelmätyön, väylien suunnittelun ja asiakkuusyhteistyön avulla?
5	Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?

Lausunto tulee antaa 15.9.2021 mennessä osoitteessa:
lausuntopalvelu.fi.

Jämsän kaupungin lausunto

1	<i>Onko investointiohjelmassa kuvattu ymmärrettävästi sen valmisteluperiaatteet?</i> Investointiohjelman valmisteluperusteet on kuvattu ymmärrettävästi.
2	<i>Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin? Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?</i> Investointiohjelma on laadittu siten, että sen nojalla on tarkoitus toteuttaa liikenne 12 – suunnitelmaa. Liikenne 12 suunnitelman tavoitteena on mm. elinkeinoelämän toimintedellytysten parantaminen, maakuntakeskusten välisten yhteyksien kehittäminen ja merkittävien teollisten investointien mahdollistaminen sekä niihin liittyen merikuljetusten kasvun edellytysten varmistaminen. Investointiohjelmaan esitetyt raideverkon investoinnit kehittävät rataverkkoa erityisesti pohjois-eteläsuunnassa. Elinkeinoelämälle tärkeitä poikittaisia ratayhteyksiä sisä-Suomesta satamiin tai sisä-Suomen maakuntakeskusten välisiä ratayhteyksiä on valikoitunut investointiohjelmaan niukasti. 1A koriin esitetyt maantieverkon investoinnit ovat pääosin pistemäisiä. Jämsän kaupunki katsoo, että poikittaisten pääväylien, kuten VT 9 ja sen rinnalla kulkevan rautatien, kehittäminen edistäisi elinkeinoelämän tavoitteita, mutta myös yhdistäisi maakuntakeskuksia. Vesiväylähankkeiden osalta investointiohjelman painopiste on vientikuljetuksia edistävissä investoinneissa, mitä voidaan pitää oikeana linjauksena.

	Jämsän kaupunki on aikaisemmassa lausunnossaan koskien liikenne 12 – suunnitelmaa esittänyt, että väyläverkon kehittämisessä tulisi siirtyä liikennekäytävääjatteluun, jossa eri liikennemuodoista rakentuvien poikittaisten liikennekäytävien palvelutasoa ja turvallisuutta kehitetään koko mitaltaan pitkäjänteisesti. Investointiohjelmassa esitettyjen pistemäisten investointien kokonaisvaikutusta väylien läpäisykykyyn mm. elinkeinoelämän toimintaedellytysten näkökulmista on todellisuudessa vaikea arvioida esityksen pohjalta. Investointiohjelman perustelut ovat selkeät ja arvioinnissa on pyritty tasapuolisuuteen. Arviointitietoa on tuotettu ensisijaisesti olemassa olevaan tietoon pohjautuen. Koska olemassa oleva tieto on aina historiaan perustuvaa tietoa, mikä sen sijaan että se huomiosi yllättäviä yhteiskunnallisia kehityskulkuja (koronapandemia, monipaikkatyön yleistyminen, jne), vahvistaa vallalla olevia kehityskulkuja (kaupungistuminen, keskittyminen).
3	<i>Onko mielestänne ohjelmaa mahdollista muuttaa Liikenne 12 –suunnitelman talousraamin puitteissa siten, että valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteet toteutuisivat paremmin ja kokonaisvaikutusten arvioinnin mukaan tulos olisi parempi? Miten muuttaisitte ohjelmaa ja miten perustelette paremmat vaikutukset?</i> Liikenne 12 – suunnitelma on vahva aluepoliittinen päätös, jossa tehdyillä valinnoilla on laaja vaikutus aluekehitykseen ja seutujen elinvoimaisuuteen. Ohjelman muuttaminen tulisi olla mahdollista. Suuret ja yllättävät yhteiskunnalliset ilmiöt vaikuttavat elinkeinoelämän tarpeisiin sekä muuttavat ihmisten käyttäytymistä ja liikkumista. Muutos tulisi pystyä huomioimaan liikenne 12 suunnitelmassa ja sen toimeenpanossa. Jämsän kaupunki katsoo, että Liikenne 12 ohjelmaa tulisi kehittää siten, että siinä huomioitaisi liikennekäytävääjattelu, moni- ja etätyön yleistyminen ja sen vaikutukset liikennevirtoihin erityisesti seutukaupungeissa ja maaseutukunnissa. Edelleen Jämsän kaupunki katsoo, että poikittaisväylien kehittäminen vähentäisi painetta etelä-pohjoissuuntaisilla väylillä ja parantaisi elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä sekä maakuntien välisiä yhteyksiä.
4	<i>Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seurantaa? Saako Väylävirasto riittävästi ja oikea-aikaisesti tietoa väyläverkon kunnossapito- ja kehittämistarpeista mm. alueellisen liikennejärjestelmätöön, väylien suunnittelun ja asiakkuusyhteistyön avulla?</i> ELY-keskuksilla on paras ajantasainen tieto liikennejärjestelmän kehittämistarpeista. Investointiohjelman laadinnan prosessia tulee jatkaa yhteistyössä ELY-keskusten kanssa.

	Yhteyttä alueelliseen liikennejärjestelmätyöhön on myös tarkoituksenmukaista jatkaa, sillä sitä kautta maakuntien toimijat pääsevät aidosti vaikuttamaan liikennejärjestelmän kehittämiseen.
5	<i>Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmää?</i> Investointiohjelman tulee elää ja joustaa muuttuvassa maailmassa ja sen tulee ketterästi vastata yhteiskunnan luonnollisiin kehityskulkuihin, kuten monipaikka- ja etätyön yleistymiseen. Ekologisen kestävyys näkökulmaa tulee vahvistaa. Poikittaiset liikenneyhteydet teollisesta Suomesta rahtisatamiin tulee varmistaa ja liikennekäytävääjattelua vahvistaa. Vt 24 kehittämistarpeita on käsitelty investointiohjelman valmistelussa riittävästi. VT 24 palvelee elinkeinoelämää erityisesti teollisuuden (metsä-, elintarvike- ja kemian teollisuus) ja matkailun toimialoilla. Tie on paikoin todella kapea ja pientareet ovat ohuet. Ohituspaikkoja on vähäisesti. Tien leveys ei riitä piennarten leventämiseen, vaan se edellyttäisi tien geometrian ja poikkileikkauksen muuttamista. Jämsän kaupungin näkemys on, että VT 24 tulee ottaa koko yhteysvälin osalta investointiohjelman piiriin.

Toimivalta, johon päätös perustuu:

Hallintosäätö 26 § lautakuntien ja liikelaitosten johtokuntien tehtävät ja yleinen toimivalta kohta 12.

Ehdotus

Vs. elinvoimajohtaja Katja Rissanen

Elinvoimalautakunta antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon valtion väyläverkon investointiohjelmasta vuosille vv. 2022 - 2029

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.